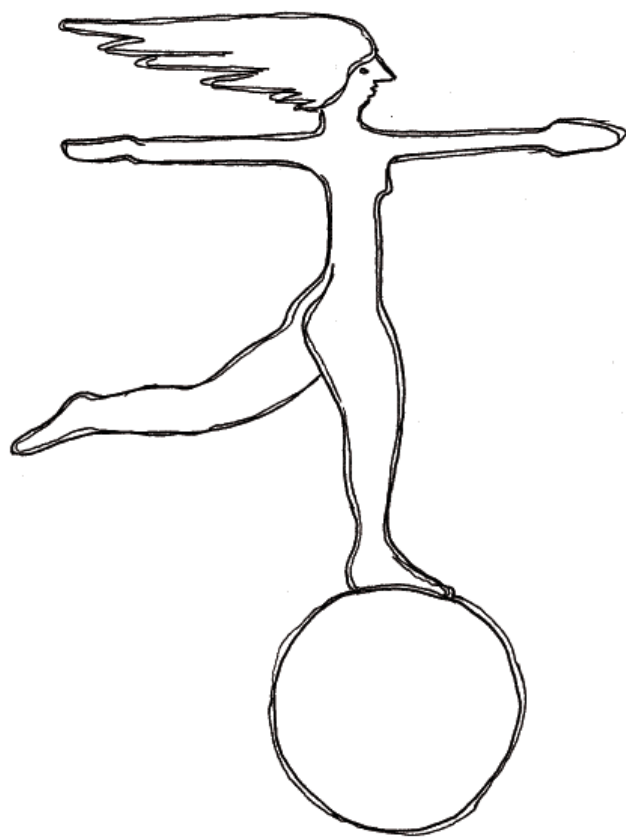

PÅ LIGE FOD

- en rapport om Forberedelseskurset for Indvandrere og Flygtninge
ved University College Sjælland, Pædagoguddannelsen Slagelse.

Udgivet af UCSJ, Pædagoguddannelsen Slagelse.

Redaktion: Mary Stisen & Anders Hjorth-Jørgensen.

Design og billedredaktion: Anders Hjorth-Jørgensen.

Illustrationer: Hall Thimann.

© 2008 UCSJ Pædagoguddannelsen Slagelse og de enkelte bidragydere.

Tryk: Kvik-Tryk, Slagelse

ISBN 978-87-992620-0-7

På lige fod

- en rapport om Forberedelseskurset for Indvandrere og Flygtninge
ved University College Sjælland, Pædagoguddannelsen Slagelse

FIF-undervisere og bidragydere til *På lige fod*:

Mary Stisen
leder af forberedelseskurset

Jette Holm Nielsen
dansk som andet sprog

Jakob Kiørboe
drama

Hall Thimann
værksted

Redaktion og design:

Anders Hjorth-Jørgensen

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1: Indledning af Mary Stisen	Side 5
1.1. Hvorfor er FIF-kurset et tilbud på Pædagoguddannelsen Slagelse	
1.2. Målgruppen	
1.3. Hvordan er det så gået?	
Kapitel 2: Integration gennem uddannelse af Mary Stisen	Side 7
2.1. At være en del af fællesskabet	
2.1.1. Følelsen af at høre til	
2.1.2. Forskelsbehandling, legitimt eller illegitimt	
2.1.3. Undersøgelse vedrørende diskrimination	
2.2. Medborgerskab	
2.2.1. Civilt, politisk og socialt medborgerskab	
2.2.2. Medborgerskabsregimer	
2.2.3. Hvorfor er det svært at blive integreret?	
2.2.4. Demokratiske dilemma mellem lighed og forskellighed	
2.2.5. Dobbeltthed i medborgerskabsbegrebet	
2.3. Multikulturalisme	
2.3.1. Tanker om multikulturalisme	
2.3.2. Multikulturalisme overført til seminarieverdenen	
2.3.3. Kritik af Kymlichas teori	
2.3.4. Hvor er udviklingen på vej hen?	
2.4. Sprogets betydning for integration	
2.5. Afsluttende tanker	
Kapitel 3: Sprog og kultur af Mary Stisen og Jette Holm Nielsen	Side 14
3.1. Rødgrød med fløde	
3.1.1. Hvor svært kan det være?	
3.2. Lydskrift	
3.2.1. Indledning	
3.2.2. Vokaler/Vokallyde	
3.2.3. Konsonanter/Konsonantlyde	
3.2.4. Problemer knyttet til sammenhængende tale	
3.3. Påvirkninger ved sammenhængende tale	
3.3.1. Lydpåvirkning	
3.4. Teorier om sprog	
3.4.1. Lavkontekst- og højkontekst-sprog	
3.5. Kultur	
3.5.1. Hvad er kultur?	
3.5.2. Kulturbegrebet som et synonym for begrebet samfund	
3.6. Hænger sprog og kultur sammen?	
3.6.1. Teorier om sammenhæng mellem sprog og kultur	
3.6.2. Sker der sprogspredning sammen med kulturspredning?	
3.6.3. Undervisning i dansk som andet sprog	
3.7. Tosproglighed og holdninger til sprog	
3.7.1. Definition af tosproglighed	
3.7.2. Holdningers betydning for sproget	
3.7.3. Elite- og folke-tosprogethed	
3.8. Retsregler om danskuddannelse til voksne udlændinge	
3.8.1. Lov og bekendtgørelse	
3.8.2. Tolkning af loven og bekendtgørelsen	
Kapitel 4: Et teaterkick ud i verden af Jakob Kiørboe	Side 22
4.1. Fra personlig fortælling til fælles forestilling	
4.1.1. Metoden	
4.2. Fortællerunde: Bedsteforældrenes tid	
4.2.1. Et Bollywood melodrama	
4.2.2. Den litauiske skole	
4.3. Fortællerunde: Forældrenes tid	
4.3.1. Kærlighed ved første blik	
4.3.2. Familiesammenføring	
4.3.3. Flygtning	
4.4. Spillerunde: Din egen tid	
4.4.1. Pakistansk svigerdatter	
4.4.2. Mellem to kulturer	
4.5. Bearbejdning af spillene fra fortællerunderne	
4.5.1. Rammen	
4.5.2. Spillene	
Litteraturliste	Side 27
Bilag 1: Arbejde med mennesker	Side 29

Kapitel 1: Indledning

En række projekter, analyser og ministerielle handleplaner har beskæftiget sig med integration gennem uddannelse. Regeringens politik er, at 85% af alle unge skal have en uddannelse. Ifølge det tidligere Indenrigsministeriums Tænketaank (Indenrigsministeriet, 2001) er grundlaget for en vellykket integration uddannelse, beskæftigelse og selvforsørgelse. Gode intentioner har der været nok af, men alligevel er der fortsat problemer med at fastholde unge med anden etnisk baggrund end dansk i uddannelsessystemerne, og der er fortsat stor arbejdsløshed blandt etniske minoriteter. Disse store samfundsmæssige problemer vil vi lade ligge, men i stedet kaste blikket på os selv, nemlig på Pædagoguddannelsen Slagelses måde at tackle etniske minoriteter. For seks år siden startede vi et forberedelseskursus for indvandrere og flygtninge, FIF, og det er nogle af de erfaringer, vi der har gjort os, vi vil videregive i denne rapport. Vi har valgt at kalde det en rapport, da vi dels beskriver vores erfaringer og dels knytter noget teori på disse erfaringer, men tanken er ikke at konkludere på de problemstillinger eller temaer vi sætter fokus på. Det er vores tanke eller håb, at rapporten her kan være med til at inspirere andre, der underviser etniske minoriteter og være med til at skabe debat om integrationsstrategier.

Overskriften: **'På lige fod'** er valgt fordi det er en sætning, der ofte anvendes, når man beskæftiger sig med etniske minoriteter. Men hvad ligger der i denne sætning. Vi ved, at alle statens indbyggere har krav på lighed for loven og lige muligheder for udfoldelse, men på den anden side også retten til at være forskellige. Retten til lighed og retten til at være forskellig kan give anledning til konflikter og både ligestilling og forskelsbehandling kan virke dis-

kriminierende. Nogle vil eksempelvis betragte kravet om at alle borgere i EU skal have fælles uddannelsessystem og valuta som en fordel i forhold til ligestilling, mens andre mener, at ligheden går ud over ligeværdet, fordi den fratager folk retten til at være forskellige. Senere i rapporten analyserer vi yderligere på sætningen, **'På lige fod'**.

1.1

Hvorfor er FIF kurset et tilbud på Pædagoguddannelsen Slagelse?

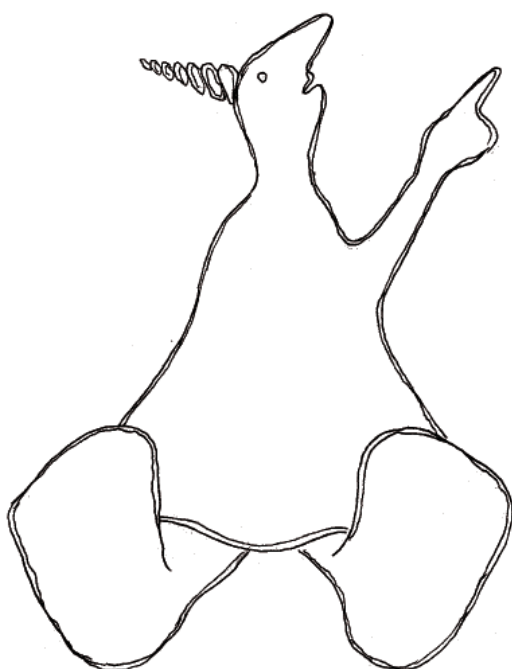
En stigende efterspørgsel efter tosprogede medarbejdere i daginstitutioner og et behov for at kvalificere personer med anden etnisk baggrund end dansk til pædagoguddannelsen medførte, at det daværende Slagelse Pædagogseminarium oprettede et forberedelseskursus for indvandrere og flygtninge. Samtidig var der i Slagelse kommune en stor gruppe af indvandrere (familiesammenførte) og flygtninge, hvilket også var årsag til at kurset blev oprettet. Pædagoguddannelsen Slagelse ser det som en vigtig opgave at medvirke til uddannelsen af tosprogede pædagoger, som vil kunne indgå i arbejdet med integrationen i daginstitutionerne, både i forhold til børnene og deres forældre.

Kurset er nu et forberedelseskursus til professionsbacheloruddannelsen som pædagog, lærer, sygeplejerske samt i ernæring og sundhed. Formålet med kurset er, at kursusedtagerne opnår en tilstrækkelig sproglig, kulturel og videnskabelig baggrund til at kunne søge optagelse på en af ovennævnte uddannelser eller at arbejde indenfor områderne.

1.2

Målgruppen

Ansøgerne til kurset kommer med mange forskellige forudsætninger. Mange kommer med gymnasiale uddannelser fra deres hjemlande og en del med halve eller hele færdige universitetsuddannelser. Andre har været uden tilknytning til arbejdsmarkedet gennem flere år, og en del har faktisk frekventeret det danske skolesystem, men er kommet til Danmark på et tidspunkt, hvor det har været svært for dem at få det fulde udbytte af undervisningen i folkeskolen på grund af sproglige og vel også psykiske barrierer. Der er også en gruppe 2. generations indvandrere, som er vokset op med to kulturer og to sprog, og som i princippet kunne søge ind på den ordinære uddannelse. De har dog svært ved at leve op til kravene om optagelse på ordinær vis og har derfor

behov for dette år yderligere. Familiesammenførte med danske mænd udgør også en del af de studerende på forberedelseskurset.

Studerende på forberedelseskurset kommer fra mange forskellige lande, og der har været hold, hvor over 15 forskellige nationaliteter var repræsenteret.

1.3 Hvordan er det så gået?

En detaljeret beskrivelse af de enkelte hold, undervisning og metoder vil ikke blive inddraget. Overordnet vil vi gerne sige, at det har været en spændende udfordring at undervise på forberedelseskurset, og vi har været glade for det. Vi har haft mange tanker, diskussioner på møder og kontinuerligt har vi ændret på indhold og undervisningsmetoder for at gøre kursisterne så forberedte som muligt til at påbegynde den ordinære uddannelse. Vi fik dog snart en fornemmelse af, at forløbet ikke var optimalt. Især da det blev tydeligt, at de tidligere FIF studerende

fik en del problemer på det ordinære uddannelsesforløb, opstod der et behov for at gøre en ekstra indsats. Det kan som bekendt være svært at se skriften på væggen, hvis man står med ryggen mod muren og derfor besluttede Slagelse Pædagogseminarium at tilkalde hjælp udefra. Sociolog Elsebeth Schiller foretog i løbet af 2004/2005 en undersøgelse af FIF-studerendes møde med Slagelse Pædagogseminarium.

Rapporten tager udgangspunkt i denne undersøgelse og tematisere nogle af de fremkomne problemstillinger. Fællesskab, medborgerskab og multikulturalisme er sådanne temaer, som kapitel 2 vil forholde sig til. I kapitel 3 vil vi analysere på om sprog og kultur hænger sammen. Sprogets betydning, hvor svært det kan være at lære dansk og holdningers betydning for at lære et sprog, vil også blive behandlet. Til slut i kapitel 4 tager vi læserne med til en teaterforestilling, som måske giver den bedste oplevelse og forståelse af de spændende udfordringer, der er forbundet med at undervise på et forberedelseskursus for indvandrere og flygtninge. God læselyst!

Mary Stisen, juni 2008

